

Principper for bæredygtighed

Norddjurs Kommune

Billede: Lisa Lyngbye Mäkelburg, Bønnerup

Principper for bæredygtighed

Bæredygtighed er ikke noget nyt for os. Det er en del af vores alle sammens dagligdag og dækker både over de små og nære ting, men også de mere abstrakte, nationale dagsordner. Kommunens tværgående gruppe for bæredygtighed har udarbejdet principper for et bæredygtigt Norddjurs med det formål at understøtte kommunalbestyrelsens målsætninger om at fremme økonomisk, miljømæssig og social bæredygtighed for et fremtidssikret og bæredygtigt Norddjurs.

Det gør vi ud fra den værdibaserede tilgang i Vores Norddjurs tillid, ordentlighed, udvikling og fællesskab samt en fælles begrebsforståelse af bæredygtighed med afsæt i FN's 17 verdensmål. Verdensmålene for bæredygtig udvikling har fungeret som en overordnet begrebsramme med henblik på at sikre en fælles forståelse. Herunder har der været særligt fokus på de i plan- og udviklingsstrategien udpegede verdensmål: 3) Sundhed og trivsel, 4) Kvalitetsuddannelse, 8) Anstændige jobs og økonomisk vækst, 11) Bæredygtige byer og lokalsamfund, 12) Ansvarligt forbrug og produktion, 17) Partnerskaber for handling.

Gruppen har i løbet af 2020 arbejdet med, hvordan bæredygtighed kan indgå i kommunens kerneopgave, så det skaber en merværdi for arbejds gange, opgaveløsning og i sidste ende kommer borgerne til gavn. Formålet med principperne for bæredygtighed er at se os selv som en del af bæredygtige fællesskaber og lokalsamfund, der understøtter sammenhængskraften omkring den fælles, bæredygtige udvikling af Norddjurs på tværs af kommunen.

Gruppen har i sit arbejde haft en eksplorativ tilgang til, hvordan man i en kommunal, helhedsorienteret kontekst kan arbejde for og med den bæredygtige omstilling. Herunder har gruppen haft et nysgerrigt blik på, hvordan der arbejdes med denne dagsorden i andre kommuner og organisationer samt rejst spørgsmål og dilemmaer ift. de barrierer, der kan opstå. Gruppen har med afsæt i inspirationsoplæg fra eksterne parter drøftet, hvordan bæredygtighedsdagsordenen gøres konkret og omsættes i praksis, herunder hvordan bæredygtige målsætninger indarbejdes i projekter og initiativer mhp. at skabe en direkte effekt i den service, der leveres til borgeren.

Målet med principperne er at fremme bæredygtige tiltag og nedbryde barrierer gennem en nysgerrig og udviklingsorienteret tilgang til det abstrakte og strategiske emne. Principperne tager afsæt i plan- og udviklingsstrategiens styrkepositioner det blå og det grønne samt de politiske visioner i budget 2021-24 om social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed.

Målsætning

Gennem en værdibaseret tilgang med afsæt i Vores Norddjurs indarbejder vi bæredygtige målsætninger i løsning af kerneopgaven. Vi praktiserer en tillidsfuld kultur for udvikling, hvor tidlige og nye former for borgerinddragelse er i fokus. Eksempelvis ved i energiprojekter eller i forhold til velfærdsservice at udarbejde og udmønte projekter i samskabelse med borgeren.

Ambitionen er, at ledelsen sætter rammerne for at understøtte, inspirere og motivere til, at bæredygtige tiltag kan vokse nedefra i organisationen, så den strategiske dagsorden får liv og mening decentralt såvel som centralt. For at det kan lykkes er det en forudsætning, at fagligheden sættes fri, så de enkelte fagområder, aftaleenheder, ledere og medarbejdere har handlerum til at afprøve nye ideer og teste nye metoder i en lokal kontekst. Denne arbejdsform har sit afsæt i politisk besluttede pejlemærker for afbureaukratisering samt at fremme tværgående samarbejde mellem politikere, forvaltninger og afdelinger.

Forankring

For at sikre forankring af arbejdsform og ambition for bæredygtighed indskrives disse målsætninger i vores centrale værktøjer, herunder i politikker og strategier. Eksempelvis i kommunens ejerstrategier, som skitserer de styringsmæssige relationer i forholdet mellem kommunalbestyrelse og kommunens selskaber, hvor der er mulighed for at sætte fokus på bæredygtighed og understøtte konkrete initiativer. Aftalestyringsdokumenter mellem aftaleholder og overordnet leder er også et af de værktøjer, hvor bæredygtighedsmålsætninger gøres konkrete og kobles til en lokal kontekst.

I pejlemærkerne for afbureaukratisering i Norddjurs Kommune ligger også, at politikere og fagpersoner skal bringes mere sammen på et tidligere tidspunkt i processen for at give øget dynamik i det politisk/administrative samspil. Dette er ligeledes et stort fokus i forankringen af bæredygtighedsdagsordenen. Med afsæt heri tages der i samspil mellem forvaltning og politikere initiativ til tidlig dialog om dilemmaer, virkning og effekt samt mulige fremtidsscenerier, hvor det politisk skal prioriteres, hvad der vægtes. Det kan eksempelvis være dilemmaer i forhold til

økonomisk versus miljømæssig bæredygtighed, da det miljømæssige mest virkningsfulde ikke nødvendigvis er den mest rentable løsning økonomisk set. Det primære mål i forhold til forankring af bæredygtighed er, at indsatserne skaber en reel betydning og får liv i praksis på de enkelte arbejdspladser og institutioner, hvor den borgernære kontakt finder sted.

Her er en række konkrete eksempler på indsatser til inspiration:

- Analyse af bæredygtig vognpark i Norddjurs med fokus på bl.a. indkøb af nyere el-/ hybridbiler.
- Indarbejdelse af bæredygtige målsætninger i kommunens ejerstrategier med Grenaa Havn, Reno Djurs, Aqua Djurs samt Aarhus Lufthavn.
- Klima- og trafiksikkerhedsprojekt ved Auning Skole og AIC, som udføres i tæt samarbejde med Aqua Djurs, der står for klimasikringsdelen.
- Initiativ hos VIA University College om at lukke for det varme vand i hannerne med det formål at mindske energiforbruget på VIA's uddannelsesinstitutioner.
- Initiativ hos Glesborg Skole om at etablere en skolehave, som producerer økologiske grøntsager til madkundskab samt indgår i faget Natur og Teknologi. Der arbejdes ligeledes på at få skolen godkendt som Grøn Skole.

Dette er blot et par nedslag på nogle af de konkrete, bæredygtige aktiviteter, som gruppen er blevet præsenteret for. Sådanne eksempler skal fortsat være til gensidig inspiration for, hvordan bæredygtighed kan gøres håndgribelig og effektiv i en Norddjurs-kontekst.

Økonomisk bæredygtighed

Strategi: Der er et tværgående samspil mellem økonomisk ansvarlighed og bæredygtige, helhedsorienterede løsninger.

Forankring og indsatser:

- Dilemmaer i prioritering af de tre former for bæredygtighed skal synliggøres i sager til politisk niveau, eks. ved at vise konkrete og afledte effekter i sager i forhold til den økonomiske, miljømæssige samt sociale påvirkning.
- Der er fokus på kommunen som forbruger. Herunder revidering af indkøbspolitikken, så dette centrale værktøj bidrager til at indfri bæredygtige målsætninger. Der er i den reviderede udgave af indkøbspolitikken indskrevet et afsnit om 'miljømæssig bæredygtige udbud og indkøb', hvor der er øget fokus på at stille krav til indkøb vedr. anerkendte miljømærkninger, herunder eksempelvis Svanemærket.
- Vi stiller krav til bæredygtig udmøntning af budgettet, blandt andet ved at

revidere kommunens finansielle politik samt opsætte kriterier for bæredygtighed i forhold til udbud og anlægsprojekter. Det sker eksempelvis ved at tænke hele vejen rundt i udmøntningen af større anlæg, hvor alle tre former for bæredygtighed skal være retningsvisere for måden, hvorpå anlægsprojektet gennemføres.

Miljømæssig bæredygtighed

Strategi: Der skal være en helhedsorienteret sammenhæng mellem faglighed, partnerskaber for handling og miljømæssigt bæredygtige løsninger.

Forankring og indsatser:

De tre former for bæredygtighed er et gennemgående tema i alle kommunale planer, som eksempelvis kommuneplan, lokalplaner, spildevandsplan mv. Derudover er der også konkrete, miljømæssige initiativer, eksempelvis gennem partnerskabet med Reno Djurs, hvor der er lavet en tværkommunal affaldsplan.

- Kommunen ændrer adfærd i myndighedsarbejdet i forhold til eksempelvis landbrug, erhverv og borgere, så målsætninger for miljømæssig bæredygtighed understøttes i kommunens rolle som myndighed.
- Der sondres mellem kommunen som virksomhed og kommunen som myndighed, hvor vi har en forpligtigelse til at gribe muligheder for at påvirke vores omgivelser, og dermed bidrage til at løse samfundsmæssige udfordringer. Det kan eksempelvis være ift. gennemførelse af større anlægsprojekter, hvor disse skal ses i en større udviklingssammenhæng med henblik på at understøtte, at kommunen udvikler sig og vokster på en bæredygtig måde og i en bæredygtig retning. Her kan der med fordel tænkes i tværgående sammenhænge mellem fagområder og den samlede effekt.

Social bæredygtighed

Strategi: Vi bidrager til, at initiativer vokser nedefra, organisatorisk såvel som i lokalsamfundet, i en samarbejds- og dannelsesdagsorden, hvor det sociale ansvar og myndighedsansvaret sammentænkes i én helhed.

Forankring og indsatser:

- Vi bidrager til, at den sociale ansvarlighed styrkes i samspil med og gensidig udvikling af velfærdsuddannelserne gennem partnerskab og samarbejde med uddannelsesinstitutioner, herunder VIA samt Randers Social- og Sundhedsskole. I forhold til eksempelvis det demografiske pres på ældreområdet, hvor det er essentielt i fællesskab med velfærdsuddannelserne at sikre nok uddannet personale til at løfte opgaven under nye vilkår.

- I kommunens tilbud til borgere på alle områder er der lige adgang og tilgængelig for alle samfundsgrupper. Vi understøtter inklusion, mangfoldighed og bæredygtige fællesskaber i eks. boligtilbud, kultur- og fritidsaktiviteter, uddannelse mv. Som en del af samfundet har vi et medansvar for at understøtte en udvikling, der på et overordnet såvel som konkret niveau er med til at løse samfundsmæssige udfordringer i forhold til blandt andet ulighed i sundhed, klima, økonomi mv.
- Vi samarbejder med og inddrager borgeren ved at formidle lovgivning og bekendtgørelser på en involverende måde. Det gør vi bl.a. som myndighed gennem en ordentlig sagsbehandling samt ved hurtigt at omsætte ny lovgivning til praksis, eksempelvis i forbindelse med den kommende velfærdslov og den nye børnelov.

Afrunding

Initiativer vokser fortsat alle steder og understøttes med afsæt i tillid på alle niveauer. Gennem den eksisterende tilgang omkring tillidsbaseret decentralisering er organisationen fri til at løse opgaver på en bæredygtig og meningsfuld måde i en lokal kontekst til gavn for borgeren. Der arbejdes bevidst med en "bottom up" tankegang, hvor initiativer vokser nedefra i kraft af, at medarbejdere og borgere kommer på banen og er med til at sætte bæredygtighed på dagsordenen hos de enkelte arbejdspladser.

Vi synliggør og deler eksempler med hinanden samt inspirerer på tværs til, hvordan man kan løse opgaverne mere bæredygtige ved at gribe det an på nye og anderledes måder. Ved at fortælle de gode historier om, hvor vi lykkes med den bæredygtige omstilling, og hvor det kan være svært, skaber vi sammenhængskraft omkring bæredygtighedsdagsordenen og hjælper hinanden med at få øje på de gode løsninger.

Med principperne understøtter vi en kultur, som motiverer den enkelte til at tage initiativ til konkrete, bæredygtige løsninger. Løsninger, som giver værdi i det nære såvel som for fremtidens bæredygtige Norddjurs.

